

**UCHWAŁA NR XXXIV/272/2021
RADY MIEJSKIEJ W WIERUSZOWIE**

z dnia 30 kwietnia 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz.713) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz.218) Rada Miejska w Wieruszowie uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wieruszowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Przewodniczący Rady

Adam Śpiigel

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy
w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2021-2026
w Gminie Wieruszów**

Wieruszów 2021

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	3
II.	Podstawy prawne	5
III.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Wieruszów	6
	1. Charakterystyka zjawiska przemocy w Gminie Wieruszów	6
	2. Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	11
IV.	Cele Programu	16
V.	Obszary, kierunki działań oraz wskaźniki realizacji Programu	17
VI.	Adresaci Programu	20
VII.	Przewidywane efekty realizacji Programu	20
VIII.	Źródła finansowania Programu	21
IX.	Sposób monitorowania	21

I. Wstęp

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest optymalnym środowiskiem rozwoju i samorealizacji wszystkich jej członków. To w rodzinie kształtują się podstawowe zręby osobowości dziecka. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy wszystkimi jej członkami. W przypadku dezorganizacji wzajemne relacje zostają zaburzone i rodzina nie jest w stanie prawidłowo wypełniać swoich podstawowych funkcji. Przemoc jest jednym z ważnych zagrożeń dla realizacji tych podstawowych funkcji. Duży wpływ na stosowanie przemocy w rodzinie ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których jest lub była stosowana przemoc, przyswajają i powielają zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Poprzez takie doświadczenia uczą się, że jedynym sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje, iż instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa. Kobieta i mężczyzna mają równe prawa w życiu rodzinnym, politycznym, społecznym i gospodarczym, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Przemocą w rodzinie określone jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę siły działanie, przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolność, powodujące cierpienie i szkody. Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz. 218 z póź. zm.) definiuje przemoc w rodzinie, jako jednorazowe lub powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Przemoc jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest jednym z najczęściej popełnianych przestępstw w Polsce. Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- przemoc fizyczna - jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie stanu zdrowia lub pozbawienia ją życia;
- przemoc psychiczna - zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary od sprawcy, wzbudzanie w niej strachu;
- przemoc seksualna - działanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności;
- przemoc ekonomiczna - to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy;
- zaniedbanie - to ciągłe niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie jest w Polsce jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania działań zwiększających skuteczność przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazywanych cyklami przemocy.

W cyklach przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

- 1 faza narastającego napięcia - jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem zachowań, w których sprawca okazuje zniecierpliwienie, rozdrażnienie, narastają sytuacje

konfliktowe;

- 2 faza ostrej przemocy - sprawca eskaluje przemoc, dochodzi do wybuchu gniewu, ostrego wyładowania agresji w stosunku do osoby krzywdzonej;

- 3 faza miodowego miesiąca - jest to faza, w której sprawca, po wybuchu agresji obiecuje poprawę, deklaruje zmianę zachowań, przeprosza osobę, która wierzy, że zmiana zachowania jest prawdą. Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu lub zanika, a akty ostrej przemocy stają się coraz częstsze.

Skutkiem stosowania przemocy w rodzinie są między innymi: uszkodzenia na ciele ofiary, posiniaczona dusza, zaburzenia w sposobie postrzegania zarówno siebie jak i sprawcy i innych osób.

Dlatego zjawisko przemocy w rodzinie wymaga podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Zaplanowane w Programie działania stanowią po części kontynuację działań ujętych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowanym w latach 2016-2020

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 w Gminie Wieruszów jest spójny z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

II. Podstawy prawne

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020r. poz. 1359 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2020r. poz. 1444 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2021r. poz. 534 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz. 218 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r. poz. 1876 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz. U. z 2020r. poz. 360 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r. poz. 2277 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2018r. poz. 969 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020r. poz. 1057 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r. poz. 713 z późn. zm.),
- Uchwałę nr 16 Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021r. ustanawiającą Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021.

III. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Wieruszów

1. Charakterystyka zjawiska przemocy w Gminie Wieruszów

Podstawowymi aktami prawnymi odnoszącymi się do sytuacji osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz określającymi zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są: Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Do zadań własnych gminy, o których mówi Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje, zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie. Elementem tworzonego przez gminę systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest zespół interdyscyplinarny. W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie,
- Komendy Powiatowej Policji w Wieruszowie,
- Miejskiego Ośrodka Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Współzależnienia w Wieruszowie,
- Szkoły Podstawowej nr 1 im. Janusza Korczaka w Wieruszowie,
- Szkoły Podstawowej nr 3 w Wieruszowie,

- Szkoły Podstawowej nr 2 w Wieruszowie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującej orzeczenia w sprawach rodzinnych Sądu Rejonowego w Wieluniu,
- Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „COR” w Wieruszowie,
- Stowarzyszenia Integracyjnego „Klub Otwartych Serc”, Społeczny Rzecznik Praw Dziecka.

Precyzyjne określenie rozmiarów przemocy w rodzinie jest trudne. Korzystając jednak dostępnych źródeł informacji, takich jak: statystyki Policji (uruchomione procedury „Niebieskie Karty”) czy dane zbierane przez podmioty (instytucje, organizacje) udzielające pomocy ofiarom przemocy w rodzinie można starać się oszacować skalę zjawiska przemocy domowej.

Tabela 1 Liczba realizowanych procedur „Niebieska Karta” w Gminie Wieruszów w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba rodzin w których była realizowana procedura „NK”	20	23	22
Liczba formularzy wszczynających procedurę „NK”	15	15	15
Liczba rodzin w których została zakończona procedura „NK”	14	18	13

Źródło: Opracowanie własne – dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie

Powyższe dane wskazują, że liczba formularzy wszczynających procedurę „NK” w rodzinie na przestrzeni lat 2017-2019 była taka sama.

Tabela 2 Liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w Gminie Wieruszów w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017	2018	2019
Liczba dzieci	11	7	25
Liczba kobiet	28	33	29
Liczba mężczyzn	33	27	22
Ogółem	72	67	76

Źródło: Opracowanie własne – dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie

W 2019r. znacznie zwiększyła się liczba dzieci objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych, natomiast zmniejszyła się liczba kobiet i mężczyzn. W porównaniu do 2018r. liczba dzieci wzrosła o 18 osób. Wśród ogólnej liczby osób objętych pomocą zdecydowaną większość stanowią kobiety następnie dzieci i mężczyźni.

Tabela 3 Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych w Gminie Wieruszów w latach 2017-2019

Liczba posiedzeń	2017	2018	2019
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba posiedzeń grup roboczych	59	105	89

Źródło: Opracowanie własne – dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie

Najczęściej powodem zakończenia procedury „Niebieska Karta” było ustanie przemocy w rodzinie i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego jej stosowania oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy, a także rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania dalszych działań.

W ramach realizacji procedury „Niebieska Karta” pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie udzielają wsparcia w postaci szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz wsparcia finansowego w odniesieniu do potrzeb rodzin i możliwości Ośrodka. Ponadto każdorazowo podczas wizyt w środowiskach pracownicy socjalni zwracają szczególną uwagę na przejawy stosowania przemocy w rodzinie i w ramach pracy socjalnej przeprowadzają rozmowy uświadamiające oraz udzielają instruktażu zmierzającego do zapobiegania temu zjawisku. Osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy

w rodzinie udzielane są również porady psychologiczne przez psychologa zatrudnionego przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie oraz przez radcę prawnego - w zależności od potrzeb.

W ramach realizacji procedury „Niebieska Karta” i działań zgodnych z Gminnym Programem Przeciwdziałania Przemocy w przypadku odnotowania, że zagrożone jest dobro małoletnich dzieci z rodzin objętych przemocą w rodzinie, pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie zwracają się do Sądu Rejonowego w Wieluniu z wnioskiem o wgląd w sytuację dziecka i rodziny.

W sytuacji gdy problemem towarzyszącym stosowaniu przemocy wobec najbliższych jest problem alkoholowy, w ramach działań grup roboczych pracownicy socjalni zwracają się do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działającej przy Urzędzie Miejskim w Wieruszowie o przeprowadzenie rozmowy z osobą nadużywającą alkoholu celem zachowania przez tą osobę abstynencji i zachęcenia do walki z nałogiem poprzez podjęcie leczenia. Komisja inicjuje i monitoruje działania związane z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych, a także działania zaistniałe w związku z podejrzeniem przemocy w rodzinie.

Tabela 4 Podejmowane działania przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2017-2019

Wyszczególnienie	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Liczba nowych osób zgłoszonych na Komisję	10	9	11
Liczba wysłanych zaproszeń na komisję do osób uzależnionych oraz członków ich rodzin	170	175	180
Liczba rozmów dotyczących podjęcia leczenia odwykowego przeprowadzonych z osobami nadużywającymi alkohol lub członkami ich rodzin	50	60	70
Liczba osób na które nałożono sądowe zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	7	12

Źródło: Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wieruszowie

W 2019r. liczba nowych osób zgłoszonych na Komisję wyniosła 11 to jest o dwie osoby więcej niż w 2018r. oraz o jedną osobę więcej w porównaniu do 2017r. Na przestrzeni lat 2017-2019 wzrosła liczba osób na które nałożono sądowe zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.

Osoby nadużywające alkohol motywowane są do podejmowania działań prowadzących do zachowania trzeźwego stylu życia i w miarę potrzeb do podejmowania terapii w Miejskim Ośrodku Profilaktyki, Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Wieruszowie. W Ośrodku prowadzona jest terapia indywidualna oraz terapia grupowa dla osób uzależnionych i współuzależnionych, a także udzielane są porady w punkcie konsultacyjnym, z których mogą korzystać zarówno mieszkańcy Gminy Wieruszów jak i mieszkańcy pozostałych gmin z terenu powiatu wieruszowskiego. Ośrodek prowadzi również warsztaty psychologiczne dla dzieci i młodzieży oraz działania profilaktyczne w szkołach.

Tabela 5 Wykonanie usług zdrowotnych w latach 2017-2019 dla mieszkańców Gminy Wieruszów

Wyszczególnienie	2017r.	2018r.	2019r.
Ilość wykonanych usług zdrowotnych	591	750	1365
Sesja psychoterapii indywidualnej	539	686	1291
Terapia grupowa dla: -uzależnionych -współuzależnionych	2 grupy dla osób uzależnionych – 50 spotkań dla każdej grupy 1 grupa dla osób współuzależnionych – 50 spotkań	2 grupy dla osób uzależnionych – 50 spotkań dla każdej grupy 1 grupa dla osób współuzależnionych – 50 spotkań	2 grupy dla osób uzależnionych – 50 spotkań dla każdej grupy 1 grupa dla osób współuzależnionych – 50 spotkań
Skierowanie na oddział odwykowy	Nie rejestrowane		

Diagnoza uzależnienia	43	53	60
Diagnozy współzależnienia	9	11	14

Źródło: Dane z Miejskiego Ośrodka Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współzależnienia.

Powyższa tabela przedstawia dane dotyczące świadczeń zdrowotnych jakie zostały udzielone pacjentom z terenu Gminy Wieruszów przez Miejski Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współzależnienia w okresie od 2017r. do 2019r. Z analizy przedstawionych danych wynika, że systematycznie wzrasta ilość wykonywanych przez Ośrodek usług zdrowotnych. W 2019r. było ich aż 1365 tj. o 615 więcej niż w 2018r. oraz o 774 więcej w porównaniu do 2017r. Wzrasta również liczba osób u których zdiagnozowano uzależnienia i współzależnienia.

Tabela 6 Wykonanie usług profilaktycznych w latach 2017-2019 dla mieszkańców Gminy Wieruszów

Wyszczególnienie	2017r.	2018r.	2019r.
Ilość wykonanych porad w punkcie konsultacyjnym	450	450	450
Ilość przeprowadzonych warsztatów psychologicznych dla dzieci i młodzieży	144 godz.	156 godz.	160 godz.
Ilość porad dla osób z problemem przemocy w rodzinie	liczba indywidualnych sesji terapeutycznych: 50	liczba indywidualnych sesji terapeutycznych: 36 porady/konsultacje: 56	liczba indywidualnych sesji terapeutycznych: 40 porady/konsultacje: 60
Profilaktyka w szkołach	liczba zajęć dla uczniów: 34 Liczba zajęć dla rodziców: 7	liczba zajęć dla uczniów: 39 liczba zajęć dla rodziców: 6	liczba zajęć dla uczniów: 36 liczba zajęć dla rodziców: 12
Profilaktyka wczesnej interwencji „FreD goes net”	liczba grup: 3 liczba osób: 20 (w tym 12 z Gminy Wieruszów)	liczba grup: 3 liczba osób: 20 (w tym 10 z Gminy Wieruszów)	liczba grup: 1 liczba osób: 8 (w tym 6 z Gminy Wieruszów)

Źródło: Dane z Miejskiego Ośrodka Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współzależnienia

Jak łatwo zauważyć ogólna ilość wykonanych porad w punkcie konsultacyjnym Miejskiego Ośrodka Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współzależnienia pozostaje na stałym poziomie.

W celu zapewnienia schronienia dla osób w kryzysie Powiat Wieruszowski w ramach zlecenia zadania publicznego Caritas Diecezji Kaliskiej zabezpiecza 5 miejsc noclegowych w Powiatowym Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem dla mieszkańców m.in. Gminy Wieruszów. Z pomocy Ośrodka mogą korzystać również osoby dotknięte przemocą w rodzinie.

Osoby doznające przemocy domowej mogą również uzyskać wsparcie w Punkcie Interwencji Kryzysowej działającym przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie. W Punkcie Interwencji Kryzysowej dyżurują następujący specjaliści: psycholog, prawnik i pracownik socjalny. Specjaliści w ramach PIK świadczą specjalistyczne poradnictwo indywidualne i rodzinne oraz pomagają w rozwiązywaniu problemów życiowych.

2.Zadania służb w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pomoc społeczna

Celem działania pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są same w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Przemoc domowa jest przyczyną dysfunkcji rodziny, a także może być konsekwencją dysfunkcji o innym podłożu.

Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej działający zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pomoc społeczna:

1)diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2)udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3)organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4)zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

5)prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie;

6)wszczyna procedurę „Niebieska Karta”.

Służba zdrowia

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą mu poważne uszkodzenia ciała oraz zaburzenia psychiczne. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy obejmować następujące zadania:

1)umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;

2)poinformowanie osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy;

3)wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie;

4)poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;

5)powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieska Karta”.

Policja

Do podstawowych zadań Policji należy między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza Policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

1)udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy;

2)organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3)podejmuje w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;

4)przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie albo nad małoletnim lub osoba nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wzywa osobę wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;

5)przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;

6)podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;

7)wszczyna procedurę „Niebieska Karta”;

8)funkcjonariusz Policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Oświata

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

1)przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności;

2)diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3)udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym w instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4)organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

5)udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

6)wszczyna procedurę „Niebieska Karta”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji gdy aktem przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje następujące działania:

1)diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,

2)prowadzi rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,

3)wszczyna procedurę „Niebieska Karta”.

Przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych są członkami zespołu

Interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

Zespół interdyscyplinarny i grupy robocze

Gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy integrowanie i koordynowanie działań instytucji zajmujących się przemocą poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach, możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- realizację zadań wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Do zadań grupy roboczej należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownicy socjalni wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszami policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką mają prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo-wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego zawiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie w ciągu 24 godzin.

W przypadku wystąpienia w rodzinie znamion przemocy domowej, po wypełnieniu formularza Niebieska Karta – A przez przedstawicieli instytucji do tego upoważnionych, przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego powołuje w sprawie danej rodziny grupę roboczą, w której skład wchodzi również kuratorzy sądowi oraz przedstawiciele innych podmiotów będący specjalistami w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych.

IV. Cele Programu

Cel główny:

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Wieruszów

Dla potrzeb realizacji celu głównego zostały określone cele szczegółowe, którym przypisano kierunki niezbędnych działań. Wskazano również realizatorów i partnerów realizujących poszczególne działania, okres ich realizacji, źródła finansowania oraz wskaźniki realizacji działań.

Cele szczegółowe:

- 1. Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**
- 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.**
- 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie.**
- 4. Zwiększenie poziomu kompetencji służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów wskazanych w Programie, określono cztery obszary działań oraz adresatów Programu:

Obszar 1 - Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Obszar 2 - Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Obszar 3 - Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Obszar 4 - Podnoszenie kompetencji służb realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Każde z działań w powyższych obszarach zostało przypisane konkretnym podmiotom odpowiedzialnym za ich realizację.

V. Obszary, kierunki działań oraz wskaźniki realizacji Programu

Obszar 1 - Profilaktyka i edukacja społeczna w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel: Zwiększenie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych, głównie w zakresie promowania właściwych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową	M-GOPS, KPP, PPP	2021-2026	- liczba opracowanych programów, - liczba zrealizowanych programów, - liczba uczestników programów,	budżet gminy, fundusze krajowe i UE, budżety własne poszczególnych jednostek
2.	Organizowanie lokalnych kampanii/spotkań/zajęć promujących działania służące przeciwdziałaniu przemocy i obalające stereotypy na temat przemocy w rodzinie, usprawiedliwiające jej stosowanie.	M-GOPS, PPP, KPP, placówki oświatowe	2021-2026	-liczba kampanii/spotkań/zajęć, - liczba uczestników,	budżet gminy, fundusze krajowe i UE, budżety własne poszczególnych jednostek
3.	Wspólna realizacja przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy z Wojewodą Łódzkim, Samorządem Województwa Łódzkiego, samorządem powiatowym, placówkami edukacyjnymi, kościołami lub związkami wyznaniowymi oraz innymi instytucjami w gminie zajmującymi się problematyką przemocy w rodzinie.	M-GOPS, PPP, KPP, placówki oświatowe	2021-2026	- liczba przedsięwzięć, - liczba uczestników przedsięwzięć,	budżety samorządów: gminy, powiatu, województwa, fundusze krajowe i UE

Obszar 2 - Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Cel : Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Lp.	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin	Wskaźniki	Źródło
-----	-----------------	--------------	--------	-----------	--------

			realizacji		finansowania
1.	Upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form udzielania wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	M-GOPS, PPP, KPP, placówki oświatowe, TPDOM w Wieruszowie	2021-2026	- liczba materiałów (ulotek, plakatów), - liczba materiałów przekazanych mediom,	budżet gminy, budżety własne poszczególnych jednostek
2.	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego	M-GOPS, PPP	2021-2026	- liczba udzielonych porad, - liczba osób korzystających z poradnictwa	budżet gminy, fundusze krajowe i UE
3.	Prowadzenie pomocy psychologicznej, w tym grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, również w przypadku zaburzeń emocjonalnych u dzieci	M-GOPS, PPP,	2021-2026	- liczba programów terapeutycznych, - liczba uczestników programów, - liczba grup wsparcia, - liczba uczestników grup wsparcia,	budżet gminy, fundusze krajowe i UE, budżety własne poszczególnych jednostek
4.	Zapewnienie schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi	M-GOPS, organizacje pozarządowe	2021-2026	- liczba osób umieszczonych w placówkach zapewniających całodobowe schronienie	budżet gminy
5.	Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	M-GOPS	2021-2026	- liczba dzieci odebranych z rodziny w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia i umieszczonych w pieczy zastępczej	budżet gminy
6.	Realizacja procedury „Niebieska Karta”	M-GOPS, KPP, placówki oświatowe, służba zdrowia	2021-2026	- liczba formularzy wszczynających procedurę „NK”, - liczna rodzin w których była realizowana procedura „NK”, - liczba rodzin w których została zakończona procedura „NK”	budżet gminy

Obszar 3 - Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców przemocy w rodzinie.

Lp.	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Ewidencjonowanie podmiotów, które realizują działania dla osób stosujących przemoc w rodzinie, w tym realizujących programy korekcyjno-edukacyjne	M-GOPS	2021-2026	- liczba informatorów z danymi teleadresowymi podmiotów realizujących działania dla osób stosujących	budżet gminy, fundusze krajowe i UE

				przemoc w rodzinie,	
2.	Przekazywanie zaktualizowanych informatorów zawierających bazy teleadresowe z gminy, dotyczących realizacji działań adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie, zgodnie z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021	M-GOPS	2021-2026	- liczba przekazanych informatorów	budżet gminy, fundusze krajowe i UE
3.	Realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, w tym programów psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	M-GOPS, organizacje pozarządowe	2021-2026	- liczba programów, - liczba uczestników programów, - liczba osób które ukończyły program,	budżet gminy, fundusze krajowe i UE

Obszar 4 - Podnoszenie kompetencji służb realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Cel: Zwiększenie poziomu kompetencji służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Lp.	Rodzaje działań	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki	Źródło finansowania
1.	Uczestnictwo w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	M-GOPS, PPP, KPP, placówki oświatowe, TPDOM w Wieruszowie	2021-2026	- liczba szkoleń, - liczba osób uczestniczących w szkoleniach,	budżet gminy, fundusze krajowe i UE

VI. Adresaci Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 skierowany jest do mieszkańców Gminy Wieruszów, a w szczególności:

- 1) rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- 2) rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- 3) świadków przemocy,
- 4) osób stosujących przemoc,
- 5) przedstawicieli instytucji i służb zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- 6) społeczności lokalnej.

VII. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że w wyniku realizacji działań w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 nastąpi:

- uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie;
- zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- wzrost zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy;
- udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- zmniejszenie liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;

- podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie;
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz osób ją stosujących.

VIII. Źródła finansowania Programu

Źródłem finansowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 w Gminie Wieruszów są środki własne Gminy. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 w Gminie Wieruszów określa corocznie Rada Miejska w Wieruszowie uchwałą budżetową. Program może być finansowany z dotacji celowych oraz ze środków pozyskiwanych z innych źródeł.

IX. Sposób monitorowania

Monitorowanie realizacji Programu przez jednostki zobligowane do jego stosowania jest prowadzone na bieżąco poprzez stałą współpracę osób będących w składzie Zespołu Interdyscyplinarnego. Monitoring programu polega na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych działań. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać istniejące problemy oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania przynoszą zakładane zmiany.

Monitorowanie realizacji Programu odbywa się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Osobą odpowiedzialną za koordynację Programu, przygotowanie sprawozdawczości oraz przeprowadzanie czynności związanych z monitoringiem i ewaluacją Programu jest sekretarz Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Wieruszowie.

Sprawozdanie z realizacji Programu za dany rok podmioty składają do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wieruszowie, natomiast Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wieruszowie do dnia 30 kwietnia każdego roku przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.